

ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Ίκαρος, το αγόρι που πέταξε πολύ κοντά στον ήλιο

(ηλικιακή ομάδα 9-10)

Μαθησιακοί στόχοι

Αυτό το φύλλο αποτελείται από 5 φύλλα εργασίας με 5 δραστηριότητες γραπτής συν-δημιουργίας (ομαδική δημιουργική γραφή) που επιτρέπουν στους μαθητές να ταυτιστούν με τους ήρωες της ιστορίας, ακόμη και να τους ενσαρκώσουν. Στόχος είναι να γράψουν μαζί με την ολιγομελή ομάδα τους τη συνέχεια, την εξέλιξη και, κυρίως, το τι προηγείται της ιστορίας, ώστε να κατανοήσουν καλύτερα τι συμβαίνει, να προβληματιστούν με τα ηθικά μηνύματα που εμπεριέχει και να αντλήσουν διδάγματα από αυτή. Προχωρώντας από το ένα φύλλο εργασίας στο επόμενο, τα παιδιά θα επεκτείνουν την ιστορία και θα δημιουργήσουν ένα νέο τέλος.

Χρήσιμα εργαλεία αφήγησης & γραφής

- Ζητήστε από τα παιδιά να χωριστούν σε μικρές ομάδες και να γράψουν μια περίληψη της ιστορίας προσδιορίζοντας τρεις διαφορετικές φάσεις-μέρη της ιστορίας.

- Δώστε οδηγίες στα παιδιά ώστε να αλλάξουν την εξέλιξη της ιστορίας. Μπορούν να γράψουν διαλόγους και να παίξουν τους αντίστοιχους ρόλους αναπαριστώντας έτσι τις νέες εκδοχές.
- Χρησιμοποιώντας το αφηγηματικό εργαλείο «Μυριόραμα» (Myriorama), τα παιδιά μπορούν να τροποποιήσουν την εξέλιξη της ιστορίας, αλλάζοντας τη σειρά με την οποία παρεμβαίνουν/εμφανίζονται οι χαρακτήρες και ερμηνεύοντας διαφορετικά τις ενέργειές τους.

1^ο Φύλλο εργασίας: ΓΡΑΦΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Στο 1^ο επίπεδο συν-δημιουργίας (1^ο φύλλο εργασίας), αφού οι μαθητές/τριες χωριστούν σε ολιγομελείς ομάδες, καθοδηγήστε τους να εντοπίσουν τρία ευρύτερα νοηματικά μέρη της ιστορίας. Ακολουθεί ένα παράδειγμα του τρόπου με τον οποίο η ιστορία μπορεί να χωριστεί σε τρία μέρη:

1. Ο Δαίδαλος, ένας γνωστός Αθηναίος αρχιτέκτονας και εφευρέτης, ένοχος ενός φρικτού εγκλήματος εξορίζεται στο νησί της Κρήτης. Εκεί δημιουργεί θαυμάσιες εφευρέσεις για τον βασιλιά Μίνωα. Μια μέρα όμως ο βασιλιάς τού ζητά να κατασκευάσει ένα μέρος για να κρύψει ένα τερατώδες πλάσμα, τον Μινώταυρο. Έτσι, ο Δαίδαλος χτίζει έναν λαβύρινθο.
2. Σαν τιμωρία για τη δολοφονία του γιου του Μίνωα κατά τη διάρκεια των αγώνων, οι Αθηναίοι πρέπει να πληρώνουν φόρο αίματος: κάθε χρόνο δεκατέσσερα παιδιά πρέπει να στέλνονται στην Κρήτη ως τροφή για τον Μινώταυρο. Ο Θησέας, ο γιος του βασιλιά της Αθήνας, αποφασίζει να ξεκινήσει κρυμμένος μαζί με τους δεκατέσσερις νέους και νέες για να προκαλέσει και να εξοντώσει τον Μινώταυρο. Φτάνοντας στο νησί της Κρήτης, συναντά την Αριάδνη, την κόρη του βασιλιά Μίνωα, η οποία του προσφέρει τον μίτο, ένα κουβάρι νήμα, με το οποίο θα βρει τον δρόμο για να βγει από τον λαβύρινθο.
3. Ο Θησέας σκοτώνει τον Μινώταυρο και δραπετεύει με την Αριάδνη και τα δεκατέσσερα παιδιά. Ο Μίνωας κατηγορεί τον Δαίδαλο και τον κλειδώνει μαζί με τον γιο του Ίκαρο στον λαβύρινθο. Ο Δαίδαλος, όμως, φτιάχνει δύο ζευγάρια κέρινα φτερά για τον γιο του και τον εαυτό του και με αυτά πετούν στον ουρανό. Ο Δαίδαλος συμβουλεύει τον Ίκαρο να μην πετάξει πολύ

κοντά στον ήλιο, αλλά ο Ίκαρος, κυριευμένος από τη χαρά του, δεν ακούει, πετάει προς τα πάνω και τα φτερά του λιώνουν. Ο Ίκαρος πεθαίνει πέφτοντας στη θάλασσα.

2^ο Φύλλο εργασίας: ΑΛΛΑΖΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΠΛΟΚΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Ζητήστε από τα παιδιά να επεξεργαστούν την ιστορία χρησιμοποιώντας τις τρεις επιμέρους ενότητες της ιστορίας, τις οποίες εντόπισαν και συνόψισαν κατά τη δραστηριότητα της περίληψης του προηγούμενου φύλλου εργασίας. Προτρέψτε τα να κάνουν τις απαραίτητες τροποποιήσεις, ώστε να αλλάξει η εξέλιξη της ιστορίας.

Ο Δαίδαλος, ένας γνωστός Αθηναίος αρχιτέκτονας και εφευρέτης, ένοχος ενός φρικτού εγκλήματος, εξορίζεται στο νησί της Κρήτης. Εκεί δημιουργεί θαυμάσιες εφευρέσεις για τον βασιλιά Μίνωα. Μια μέρα όμως ο βασιλιάς του ζητά να κατασκευάσει ένα μέρος για να κρύψει ένα τερατώδες πλάσμα, τον Μινώταυρο. Έτσι, ο Δαίδαλος χτίζει έναν λαβύρινθο.

Ζητήστε από τους μαθητές να αλλάξουν την πλοκή της ιστορίας και την εξέλιξη των αλληλεπιδράσεων μεταξύ των κεντρικών προσώπων, προσπαθώντας να φανταστούν τον εαυτό τους στη θέση του Δαίδαλου, του Μινώταυρου και του Μίνωα. Για να τους βοηθήσετε, μπορείτε να θέσετε ερωτήσεις όπως:

- Αν ήσασταν ο Δαίδαλος/Μινώταυρος/Μίνωας, τι θα σκεφτόσασταν; Ποια είναι τα συναισθήματά σας; Τι θα λέγατε;

- Αντί για λαβύρινθο, τι θα χτίζατε; Τι θα κάνατε αν ήθελαν να σας κλειδώσουν σε ένα τόσο θλιβερό και φρικιαστικό μέρος; Τι θα λέγατε για να τους πείσετε να μην το κάνουν;
- Ξέρουμε πώς μοιάζει ένας Μινώταυρος, αλλά δε γνωρίζουμε τα συναισθήματά του. Πόσων χρονών είναι; Ποιο είναι το χρώμα των ματιών του; Του αρέσουν τα λουλούδια ή τα ζώα; Έχει φίλους;

Το αποτέλεσμα θα μπορούσε να μοιάζει ως εξής:

Ο Δαίδαλος, ένας γνωστός Αθηναίος αρχιτέκτονας και εφευρέτης, ένοχος ενός φρικτού εγκλήματος, εξορίζεται στο νησί της Κρήτης. Εκεί δημιουργεί θαυμάσιες εφευρέσεις για τον βασιλιά Μίνωα. Μια μέρα όμως ο βασιλιάς τού ζητά να κατασκευάσει ένα μέρος για να κρύψει ένα τερατώδες πλάσμα, τον Μινώταυρο. Έτσι, ο Δαίδαλος χτίζει έναν λαβύρινθο. Φοβισμένος από το ενδεχόμενο να κλειστεί μέσα και επομένως να μην μπορεί πια να μαζεύει λουλούδια και να παρατηρεί τη ζωή των πεταλούδων, ο Μινώταυρος υπόσχεται να είναι καλός και να μην κάνει πια κακό σε κανέναν.

Κάντε το ίδιο και για τα άλλα δύο επιμέρους κομμάτια τής ιστορίας.

Σαν τιμωρία για τη δολοφονία του γιου του Μίνωα κατά τη διάρκεια των αγώνων, οι Αθηναίοι πρέπει να πληρώνουν φόρο αίματος: κάθε χρόνο δεκατέσσερα παιδιά πρέπει να στέλνονται στην Κρήτη ως τροφή για τον Μινώταυρο. Ο Θησέας, ο γιος του βασιλιά της Αθήνας, αποφασίζει να ξεκινήσει κρυμμένος μαζί με τους δεκατέσσερις νέους και νέες για να προκαλέσει και να εξοντώσει τον Μινώταυρο. Φτάνοντας στο νησί της Κρήτης, συναντά την Αριάδνη, την κόρη του βασιλιά Μίνωα, η οποία του προσφέρει τον μίτο, ένα κουβάρι νήμα, με το οποίο θα βρει τον δρόμο για να βγει από τον λαβύρινθο.

Ένα παράδειγμα του τι θα μπορούσε να προκύψει είναι το εξής:

Σαν τιμωρία για τη δολοφονία του γιου του Μίνωα κατά τη διάρκεια των αγώνων, οι Αθηναίοι πρέπει να πληρώνουν φόρο αίματος: κάθε χρόνο δεκατέσσερα παιδιά πρέπει να στέλνονται στην Κρήτη ως τροφή για τον Μινώταυρο. Ο Θησέας, ο γιος του βασιλιά της Αθήνας, αποφασίζει να ξεκινήσει κρυμμένος μαζί με τους δεκατέσσερις νέους και νέες για να προκαλέσει και να εξοντώσει τον Μινώταυρο. Φτάνοντας στο νησί της Κρήτης, συναντά την Αριάδνη, την κόρη του βασιλιά Μίνωα, η οποία τρέχει να τον συναντήσει με τρόπο πανηγυρικό και, αγκαλιάζοντάς τους όλους, τους προσκαλεί σε ένα πάρτι που γίνεται μέσα στον λαβύρινθο. Ο Μινώταυρος τον έχει μετατρέψει σε έναν μαγευτικό κήπο όπου ευδοκιμούν αποικίες πεταλούδων. Ο Θησέας και οι άλλοι παίζουν και κυνηγούν ο ένας τον άλλον.

Και για το τρίτο και τελευταίο μέρος της ιστορίας:

Ο Θησέας σκοτώνει τον Μινώταυρο και δραπετεύει με την Αριάδνη και τα δεκατέσσερα παιδιά. Ο Μίνωας κατηγορεί τον Δαίδαλο και τον κλειδώνει μαζί με τον γιο του Ίκαρο στον λαβύρινθο. Ο Δαίδαλος, όμως, φτιάχνει δύο ζευγάρια κέρινα φτερά για τον γιο του και τον εαυτό του και με αυτά πετούν στον ουρανό. Ο Δαίδαλος συμβουλεύει τον Ίκαρο να μην πετάξει πολύ κοντά στον ήλιο, αλλά ο Ίκαρος, κυριευμένος από τη χαρά του, δεν ακούει, πετάει προς τα πάνω και τα φτερά του λιώνουν. Ο Ίκαρος πεθαίνει πέφτοντας στη θάλασσα.

Ζητήστε από τους μαθητές να γράψουν έναν διάλογο ανάμεσα στα κεντρικά πρόσωπα της ιστορίας, τον Δαίδαλο και τον Ίκαρο.

- Τι θα σκεφτόσασταν; Ποια είναι τα συναισθήματά σας; Τι θα λέγατε; Φανταστείτε ότι μπορούσατε να πετάξετε, πού θα πηγαίνατε; Θα μπορούσατε να προτείνετε τροποποιήσεις ώστε να μη λιώνουν τα φτερά; Ή μήπως σας φοβίζει η πτήση; Θα προτείνατε στον Δαίδαλο ότι είναι προτιμότερο να συνεχίσουν κολυμπώντας μαζί με δελφίνια;

Μια πρόταση για το τι θα μπορούσε να προκύψει είναι η εξής:

Η Αριάδνη ερωτεύεται τον Θησέα και φεύγει μαζί του. Ο Μίνωας κατηγορεί τον Δαίδαλο και τον κλείνει μαζί με τον γιο του τον Ίκαρο στον λαβύρινθο. Ο Δαίδαλος φτιάχνει δύο ζευγάρια κέρινα φτερά για τον γιο του και τον εαυτό του και με αυτά

πετούν στον ουρανό. Ο Ίκαρος όμως νιώθει ανασφάλεια και μόλις εντοπίζει ένα δέντρο, κάθεται επάνω του σαν μεγάλο πουλί.

– Το πέταγμα δεν είναι για μένα! λέει ο Ίκαρος στον πατέρα του, ο οποίος γελάει και τον ακολουθεί.

– Ε, τότε ας πάμε να κολυμπήσουμε με τα δελφίνια και να συνεχίσουμε το ταξίδι μας μέσω της θάλασσας. Κι εγώ νιώθω ότι τα χέρια μου μπορούν να κινηθούν πολύ καλύτερα μέσα στο νερό! αποκρίθηκε ο Δαίδαλος συμφωνώντας με τον γιο του.

Έχοντας λοιπόν αλλάξει την εξέλιξη των γεγονότων σε κάθε ένα από τα τρία επιμέρους κομμάτια της ιστορίας, σύμφωνα με την παραπάνω διαδικασία που αναλύθηκε για το 2^ο φύλλο εργασίας, έχει προκύψει μια καινούρια ιστορία. Ενώνοντας τα τρία τροποποιημένα μέρη της ιστορίας, δημιουργείται το τελικό-συνολικό αποτέλεσμα της νέας εκδοχής της ιστορίας.

Πώς μπορεί να μοιάζει το τελικό αποτέλεσμα:

Ο Δαίδαλος, ένας γνωστός Αθηναίος αρχιτέκτονας και εφευρέτης, ένοχος ενός φρικτού εγκλήματος, εξορίζεται στο νησί της Κρήτης. Εκεί δημιουργεί θαυμάσιες εφευρέσεις για τον βασιλιά Μίνωα. Μια μέρα όμως ο βασιλιάς τού ζητά να κατασκευάσει ένα μέρος για να κρύψει ένα τερατώδες πλάσμα, τον Μινώταυρο. Έτσι, ο Δαίδαλος χτίζει έναν λαβύρινθο. Φοβισμένος από το ενδεχόμενο να κλειστεί μέσα και επομένως να μην μπορεί πια να μαζεύει λουλούδια και να παρατηρεί τη ζωή των πεταλούδων, ο Μινώταυρος υπόσχεται να είναι καλός και να μην κάνει πια κακό σε κανέναν.

Εν τω μεταξύ, σαν τιμωρία για τη δολοφονία του γιου του Μίνωα κατά τη διάρκεια των αγώνων, οι Αθηναίοι έπρεπε να πληρώνουν φόρο αίματος: κάθε χρόνο δεκατέσσερα παιδιά πρέπει να στέλνονται στην Κρήτη ως τροφή για τον Μινώταυρο. Ο Θησέας, ο γιος του βασιλιά της Αθήνας, αποφασίζει να ξεκινήσει κρυμμένος μαζί με τους δεκατέσσερις νέους και νέες για να προκαλέσει και να εξοντώσει τον Μινώταυρο. Φτάνοντας όμως στο νησί της Κρήτης, συναντά την Αριάδνη, την κόρη του βασιλιά Μίνωα, η οποία τρέχει να τον συναντήσει με τρόπο πανηγυρικό και, αγκαλιάζοντάς τους όλους, τους προσκαλεί σε ένα πάρτι που γίνεται μέσα στον λαβύρινθο. Ο Μινώταυρος τον έχει μετατρέψει σε έναν μαγευτικό κήπο όπου ευδοκούν αποικίες πεταλούδων. Ο Θησέας και οι άλλοι παίζουν και κυνηγούν ο ένας τον άλλον.

Μετά από όλη αυτήν τη διασκεδαστική ημέρα, η Αριάδνη ερωτεύεται τον Θησέα και φεύγει μαζί του. Ο Μίνωας κατηγορεί τον Δαίδαλο και τον κλείνει μαζί με τον γιο του τον Ίκαρο στον λαβύρινθο. Ο Δαίδαλος φτιάχνει δύο ζευγάρια κέρινα φτερά για τον γιο του και τον εαυτό του και με αυτά πετούν στον ουρανό. Ο Ίκαρος όμως νιώθει ανασφάλεια και μόλις εντοπίζει ένα δέντρο, κάθεται επάνω του σαν μεγάλο πουλί.

– Το πέταγμα δεν είναι για μένα! λέει ο Ίκαρος στον πατέρα του, ο οποίος γελάει και τον ακολουθεί.

– Ε, τότε ας πάμε να κολυμπήσουμε με τα δελφίνια και να συνεχίσουμε το ταξίδι μας μέσω της θάλασσας. Κι εγώ νιώθω ότι τα χέρια μου μπορούν να κινηθούν πολύ καλύτερα μέσα στο νερό! αποκρίθηκε ο Δαίδαλος συμφωνώντας με τον γιο του.

Σε αυτό το σημείο, μπορείτε να ζητήσετε από τις ομάδες να ανταλλάξουν τα φύλλα εργασίας με τις γραπτές ιστορίες τους και να κάνουν ετεροδιόρθωση στα κείμενά τους (η μια ομάδα ελέγχει και βελτιώνει το κείμενο της άλλης), προσπαθώντας να εντοπίσουν και να διορθώσουν λάθη εκφραστικά, ορθογραφικά, γραμματικά και στίξης.

3^ο Φύλλο εργασίας: ΓΡΑΦΟΝΤΑΣ ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ

Με βάση τη νέα ιστορία, ζητήστε από τα παιδιά να φανταστούν ένα υποθετικό γράμμα που θα έγραφε ένα πρόσωπο της ιστορίας σε ένα άλλο. Για παράδειγμα: ο Δαίδαλος γράφει στον Μινώταυρο, ο Μίνωας γράφει στον Θησέα κ.λπ. Το παραγόμενο κείμενο πρέπει να είναι γραμμένο σε α' ενικό πρόσωπο (πρωτοπρόσωπη αφήγηση), σαν να πρόκειται για προσωπική εμπειρία του επιλεγμένου προσώπου. Πρέπει επίσης να περιέχει όλες τις πληροφορίες και τις αναφορές για το επιλεγμένο κομμάτι της ιστορίας (πρώτο, δεύτερο ή τρίτο μέρος βάσει του διαχωρισμού που έγινε στο 1^ο φύλλο εργασίας και των τροποποιήσεων-αλλαγών στην πλοκή που έγιναν στο 2^ο φύλλο). Για παράδειγμα, αξιοποιώντας τα στοιχεία του 3^{ου} μέρους της ιστορίας όπως αυτό διαμορφώθηκε στη δραστηριότητα του 2^{ου} φύλλου εργασίας, ο Ίκαρος γράφει στον Δαίδαλο.

Το αποτέλεσμα θα μπορούσε να είναι κάπως έτσι:

Αγαπητέ πατέρα,

Σου γράφω για να σου πω ότι εκτίμησα πολύ την εφεύρεσή σου με τα κερωμένα φτερά. Ανέκαθεν θαύμαζα τη φαντασία σου. Ωστόσο, από δικό μου λάθος και επιπολαιότητα, και οι δυο μας παρά λίγο να ζήσουμε ένα κακό τέλος. Όταν βρέθηκα στον ουρανό ανάμεσα στα σύννεφα και τα πουλιά για μια στιγμή τα προειδοποιητικά σου λόγια σβήστηκαν από τον νου μου. Μόνο ο φόβος με έκανε να συνέλθω και **να πάρω τη σωστή απόφαση να προσγειωθώ σε εκείνο το δέντρο, σαν ένα μεγάλο πουλί.** Νομίζω ότι ήταν μια σοφή απόφαση.

Σε αγκαλιάζω και σε σκέφτομαι...

Με αγάπη,
ο γιος σου Ίκαρος

4^ο Φύλλο εργασίας: ΤΑΥΤΟΓΡΑΜΜΑ – ΓΡΑΨΤΕ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΟΠΟΥ ΟΙ ΛΕΞΕΙΣ ΑΡΧΙΖΟΥΝ ΜΕ ΤΟ ΙΔΙΟ ΓΡΑΜΜΑ

Ως πρόσθετη άσκηση και δραστηριότητα δημιουργικής γραφής, ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να δοκιμάσουν να δημιουργήσουν «ταυτογράμματα», δηλαδή πλήρεις προτάσεις όπου, χρησιμοποιώντας το αρχικό γράμμα του ονόματος ενός προσώπου της ιστορίας, προσπαθούμε κάθε λέξη (εκτός από τα άρθρα, τις αντωνυμίες και τους συνδέσμους) να ξεκινούν από αυτό.

Μπορούν να αξιοποιήσουν τα πρόσωπα της αρχικής-αυθεντικής εκδοχής της ιστορίας ή/και πρόσωπα από τη νέα εκδοχή της ιστορίας τους: π.χ. Δαίδαλος, Ίκαρος, Μινώταυρος κ.λπ.

Ένα παράδειγμα για τη δραστηριότητα αυτή:

ΜΙΝΩΤΑΥΡΟΣ:

Μη μιλάς! Μια μοναδική μελωδία μεταφέρει μηνύματα μουσικά!

ΔΑΙΔΑΛΟΣ:

Όταν δουλεύω δημιουργώ! Τα δημιουργήματα που διεκπεραιώνω είναι δελεαστικά και όλοι θέλουν να τα δουν και να τα δοκιμάσουν!

5^ο Φύλλο εργασίας: ΔΗΜΙΟΥΡΓΩΝΤΑΣ ΜΙΑ ΚΑΙΝΟΥΡΙΑ ΕΚΔΟΧΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΜΕ ΤΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΤΟΥ ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΟΥ ΕΡΓΑΛΕΙΟΥ «ΜΥΡΙΟΡΑΜΑ» (MYRIORAMA)

Για να αλλάξετε εντελώς την ιστορία και να δημιουργήσετε μια νέα εκδοχή της στο πλαίσιο μιας κατεξοχήν δραστηριότητας δημιουργικής γραφής, μπορείτε να ζητήσετε από τα παιδιά να χρησιμοποιήσουν τις κάρτες «Μυριόραμα» (Myriorama), ένα δηλαδή από τα οχτώ αφηγηματικά εργαλεία που προτείνονται στη μέθοδο του «Storias».

Στην πραγματικότητα, αλλάζοντας τη σειρά των καρτών ή/και καταργώντας την εμφάνιση κάποιων ή/και προσθέτοντας κάποιες δικές σας, αλλάζετε την εμφάνιση των διαφόρων προσώπων της ιστορίας και των ενεργειών τους και, κατ' επέκταση, αλλάζετε την ιστορία και δημιουργείτε τη δική σας εκδοχή, μια νέα εκδοχή.

Ζητήστε από τα παιδιά να καταγράψουν το αποτέλεσμα της νέας τους αφήγησης στο 5^ο φύλλο εργασίας.